

Regionális bemutatók

Dél-magyarországi Regionális Találkozó

Szeged, 2013. május 3.

2013. május 3-án volt Szegeden az egyetlen olyan regionális találkozó, amelyiken ebben az évben részt vettem. Több megyei forduló zsűrizése után ezzel az eseménnyel záródott az idei gyerekszínházi „szezonom”. A kiemelkedően magas színvonalú találkozó igazi feltöltődés volt számomra.

A színházi találkozó az új szegedi Agórán került megrendezésre. Ez a frissen átépített, felújított és új részekből is álló épületegyüttes nagyon jó benyomást tesz minden látogatójára. Szerintem a színházi gyerekekre is.

Az új színházteremben gördülékenyen peregtek le az előadások – majdnem mindig teli nézőtér előtt. Érdeklődő és egymásnak szeretettel „szorító” gyerekek, tanítók és szülők szép számmal vettek részt az eseményen. Egymást követték a jobbnál jobb előadások (a régió legjobbjai kerültek ide), a legkülönbözőbb műfajokban: életjáték, mesefeldolgozás, szerkesztett játék, népi csúfolódó... Néhány számomra kedves és emlékezetes előadást megemlítenék – a teljesség igénye nélkül: a szegedi *Banyaságok*, *A rátóti csikótojás* a dusnokiaktól; a szabadszállásiak, a deszkiek és a dévaványaiak produkciója; a kecskeméti *Darálója*.

Az előadások közötti ún. átállási időben – ezek igazán nem voltak hosszúak – nem volt semmilyen közös program vagy játék: az éneklés, a verstanulás, a találós kérdések ezúttal elmaradtak. A házigazdák még annyira frissen költöztek be az új épületbe, hogy a sikeres és pontos lebonyolításra koncentráltak minden erejükkel.

Az első emeleten van egy hatalmas játszóház, amit igénybe vehettek a színháziak is, illetve egy nagyon gazdag gyerekkönyv-választékkal rendelkező könyvesbolt – a kedvünkre való böngészés lehetőségével.

Egyszóval a fesztivál-hangulatot maga az Agóra épülete biztosította.

A szakmai beszélgetések – melyeket Nyári Arnolddal közösen vezettünk – konstruktívak voltak, és remélhetőleg inspirálóak a tanító-tanár-rendező-csoportvezetők számára csakúgy, mint ahogy azok voltak számunkra.

Tóth Miklós

Jutalomjáték – budapesti regionális

Budapest, Marczibányi tér, 2013. május 4-5.

A regionális találkozók többnyire sok boldogságot adnak a nézőnek, hiszen ezeken már válogatottan jó előadásokkal találkozunk. Így történt ez most Budapesten is, a Weöres Sándor Országos Gyermekszínházi Találkozó május 4-5-i regionális fordulóján, megszokott színhelyen, a Marczibányi Téri Művelődési Központban (azt hiszem, most kicsit máshogy hívják), ahol, kicsit szokatlan módon, a legjobb budapesti gyermekszínháziak mellett más megyei válogatókról bejutott csapatokat is láttunk.

A szervezés gondossága, a szokásos meleg fogadtatás idén sem szenvedett csorbát.

A kínálat igazán színes palettát mutatott, a gyerekszínháziak majd valamennyi élő formájával találkoztunk. Láttunk többek között életjátékot, dramatizált mesét, szerkesztett játékot, népi játékokkal dúsított előadást, musical-félét – és szinte mindegyik igen szép munka volt. Természetesen az országos fesztiválra válogató szakmai vendég kénytelen olyan szemmel nézni az előadásokat, hogy a meghívási javaslaton túl véleményével segíteni tudjon az előadások pontosabb színrevitelében. Ám, ha létezik boldog megbízatás, a jókból válogatni azok közé tartozik. Öröm volt a szakmai beszélgetéseken való részvétel is, tényleg jóízű megbeszélésekké váltak.

Szakall Judit nevében is írhatom, hogy nem volt egyszerű a helyzet, a kevés lehetséges helyre sok előadást szívesen ajánlottunk volna. Sajnos, minden látott előadásról nehéz írni, csak arra vállalkozhatom, hogy tömör összefoglalást adjak. Összesen 14 csoport mutatkozott be, közülük – számomra – többük produktuma is kiemelkedőnek bizonyult. Elsőként kell említenem, bár ez nem jelent feltétlen rangsort, azt az előadást, ami a legnagyobb hatással volt rám. Az Országgh Kristóf Általános Iskola Bendegúzok nevű csoportjának *A fagyos király* című produkciója, amelyet egy azonos című cigány ballada alapján készítettek, lenyűgöző volt. Gál Zoltán vezetésével a siroki színháziak fegyelmezett, pontos, átgondolt előadást készítettek, szép és hatásos képekkel, érzelmileg is meggyőző átlényegülésekkel.

Egészen más hangvételű, de elementáris, játszókedvvel teli volt, amit a szintén siroki Paff Színpadtól láttunk. Rajnavölgyi Vilmos népmese alapján állította színpadra ösztönösen játzó, felszabadult gyerekeivel a *Szent Antal szerencséje* című darabot, amiből végül fergeteges, jó humorú játék kerekedett. Mindkét siroki előadás őszinteséget és életismeretet sugárzott, s bizonyította, hogy odafigyeléssel, akarattal a leghátrányosabb helyzetű gyerekekkel is csodákat lehet teremteni. Legyen ez a pár sor kalapemelés a két rendező előtt.

A kalapemelés amúgy mindenkinek kijár, akinek az alkotásával itt találkoztunk. Mert nem különben nagyszerű munkát tükröz például a Fóti Figurások (Németh Kálmán Általános Iskola és AMI) *Semmi* című játéka. Kis Tibor csoportvezető-rendező a gyerekeket igencsak foglalkoztató kérdésről szól, hatásosan, kiforrott csapatmunkával a maguk képére formálva a népszerű regényt. Egészen más stílusban nyilvánulnak meg a kicsi Figurások. *Lent, hol a tölgyek* című előadásuk – minden nyitva maradt kérdés mellett – izgalmas pamflet arról, hogy hogyan ismétlődnek bizonyos tendenciák.

A fótiak a legsikeresebb Pest megyei színjátszósok közé tartoznak, nemcsak a már említettek, de a Fiókák (és Kisfiókák, meg Nagyönfiókák) is sok szép élménnyel ajándékoztak meg minket az évek során. Kovács Éva csoportjain mindig érződik a sok szeretet, amit a csoporttal közös munka ad mindenkinek, játszóknak, rendezőnek egyaránt. Most is remek munkát végzett a gyerekekkel. *A patkánysíp* legendája, amelyet a Nagyönfiókák készítettek, remek összjáték volt, karakterformálásai izgalmasak. A Fiókák által bemutatott *Vándorok* meglévő hibái ellenére költői pillanatokot adott az emberi kapzsiság és az együttérzés természetrajzáról.

Emlékezetes és továbbgondolásra alkalmas előadással állt elő a Dominó csoport (Marczibányi tér): *Emlékmás* címen, jó energiákkal mutatták be izgalmas élet-játékukat, Montvai Hanna és Nyári Arnold vezetésével, rendezésében.

Kiváló munkát láttunk a Don Bosco Általános Iskola csoportjától *Diótörő és Egérkirály* címen, amely ugyan nem a gyerekszínjátás preferált műfaja, de gondos kiállításával, ügyes tánc- és énektudást felmutató játékkal figyelemreméltó előadás lett.

Szívmengető volt a Fülemülék (Fodros Általános Iskola) *Felnőtt leszek?* című munkája, tiszta történetmesélést hozott a Galiba Színjátszókör (Babits Gimnázium) *Csalóka Pétere*, ügyes munka lett a Vajkosok (Vajk-sziget Általános Iskola) szerkesztett játéka, mint ahogy a megszokott jó színvonalat hozta a Pogácsa az Arénában Színkör (Holdvilág Kamaraszínház) *Ha én felnőtt volnék* című előadása is. A gyerekszínjátás legjobb hagyományai közé tartozik, amit a Gubanc Színjátszó Csoport (Marczibányi tér) csinál (*Fullra a valóság!*), keserű kicsengése mellett játékörm és kreativitás jellemzi előadásukat, mint ahogy a Tűzmadarak (Fabriczius József Általános Iskola, Veresegyház) elemi magányokat megcsilllantó szerkesztett játéka (*A négy ősi elem*) is fegyelmezett, figyelemreméltó munka.

Jó mulatság volt ez a két nap, ajándék, jutalomjáték. Bár még sok ilyet megélhetnénk!

Tóth Zsuzsanna

Nyugat-magyarországi Regionális Találkozó

Vasvár, 2013. május 9.

Vasvár sokszor igazolta már, hogy tud igazi (mesebeli?) színjátszó település lenni. A város határában ugyan nem ez van kiírva, hanem valami olyasmi, egy előző kulturális kurzus jelszavaiból, hogy a *kultúra magyar városa* (írhattuk volna nagy betűkkel, mert ez egy kitüntető cím volt: 2005-ben, még Bozóki András minisztersége idején kapta a város).

De ez nem tévesszen meg senkit, akkor is így van: Vasvár a színjátás városa. Jelen esetben nem érdekes, hogy a kultúra más metszeteivel milyen viszonyban van ez a település: csak azt nézzük majd, hogy milyen házigazdája volt a nyugat-magyarországi regionális gyermekszínjátszó bemutatonak.

Már az is jó és erős gesztus volt, hogy a településre bevezető úton helyzetgyakorlatozó fiatal rendőrökkel találkoztunk, akik persze meg is állítottak. Aztán némi iratellenőrzés után nem piszkáltak tovább hatóság módjára (olyan kérdésekkel, mondjuk, hogy meddig tart a mentődobozban lévő kötszer szavatossága, ha esetleg maga a doboz még évekig az), hanem a maguk képességeihez mérten segítettek, eligazítottak, hogy merre is kell menni onnan, ahol vagyunk, oda, ahová akarunk menni. Aztán talán ezért sem találtunk oda olyan könnyen, rövid idő alatt kétszer körbejártuk az aprócska városközpontot...

A segítőkészség – ennél praktikusabb és célratörőbb formában – egyébként az egész napot fémjelezte. Nem a segítség túllihegett gesztusa, dehogy: akkor, ha kell, akkor ott vannak a házigazdák, és mondják, mutatják, csinálják.

És ehhez van egy használható és új épület.

Ami ezen kívül még kellett hozzá, azt megszerezték. Jutott arra, ami szükséges – szó nem volt itt arról, hogy ez valami *full version* vagy *all inclusive* kiszérelés lenne: de ami kell a működéshez, az ott volt. Példaként említhetjük, hogy a résztvevők ebédelhettek is. Fontos ez: minden országos sikerpropagandával szemben még mindig mélyen vagyunk a válságban, ki ne tudná, a kulturális és oktatási területek éppen hogy (ha éppen) túlélnek az elvonások, megszorítások durva sorozatát, és emiatt akkor is a szánalmas anyagiak játsszák a főszerepet, amikor már vagy még nem annak kéne. A csoport el sem jut egy rendezvényre, mert nincs pénz az autóbuszra. „Azt hittem, hogy a megyeire sem tudunk elmenni, de az még összejött. Ha továbbjutnánk a regionálisra, akkor azt már nem kérnénk, mert nincs miből.” Szervezzen így valaki felmenő rendszerű találkozót!

A szülő is spórol: nem visz a gyerek magával ennivalót, ez úgylis iskolai program, majd ott adnak neki. És ha nem adnak neki, akkor nem eszik. Vasváron adtak.

A rendezvény főszervezője, Gergye Rezső, mindent csinál: fogadja a vendégeket, ha kell akkor konferál, vagy éppen felkonferálja a bemondó és zsűrikísérő szerepébe egyaránt helyezett diákját. És ezen kívül tényleg mindent, ami kell egy sikeres rendezvényhez... (Rutinos szervező. Küldött egy e-mailt, és nem hagyta, hogy „elüljön” a levél, hanem másnap jött az újabb, miszerint választ vár. Nem lehetett lerázni, mert éppen más dolgom van, de még csak félretenni sem. A szervezői „rámenősség” teljes birtokában dolgozott, lévén szükség volt azokra az információkra, amiket kért, vagy annak a jelzésére, hogy tudomásul vettük az általa írtakat.)

A rendezvény maga, amennyire lehet, mellőzte a formalitásokat. Arról szólt, hogy a színjátszók be tudják mutatni a produkcióikat, és a lehetőségekhez mérten azoknak a legjobb kiszérelés adassék meg. És ez meg is történt.

És persze volt egy kis terem, ahol le lehetett ülni beszélgetni az előadások után. A csoportvezetők jelentős része ott maradt. Ma ez egyfajta pozitívum, mert vannak olyan megyék, ahol máshoz szoktak az ottaniak: a most éppen néven nem nevezett megyékben szülőbani lehet beszélgetni egy-egy csoportvezetővel, esetleg csak a folyosón, a távozás csoportos műveletei közben, de közösség előtt már nem biztos. Így talán könnyebb elviselni a kritikát is, ha éppen van... De ha, mondjuk, csak jót mondanak az előadásról, akkor sem érdemes a többiek elé kitenni? A magam múltja nem mérvadó (mert magánügynek is tekinthető), de rendezőként gyakran éreztem úgy, hogy többet tanulok az elemzésekből, mások hibáiból, mint a sajátból, és gyorsabban is: hamarabb észreveszem azokat, lévén nincs hozzájuk érzelmileg olyan erősen közöm, hidegebben és élesebben látom, átlátom. Nincs olyasmi, ami rám tenné a szemellenzót... Van olyan csoportvezető a gyermekszínjátszó mezőnyben, aki évek óta folytatott gyakorlatával azt mondja, hogy a szakmai beszélgetéseknek nem látja értelmét. Mert az, hogy nem megy el ezekre, egyértelműen ezt jelenti. Idén is találkoztam ilyennel, igaz, nem a vasvári rendezvényen, hanem az országoson. Ráadásul nem tehetség nélküli emberről van szó, akinek bizony éppen jót is tehetne, ha mások véleményének tükrében vetne egy-két pillantást néhány napján a saját előadására. Sok érdekeset vehetne észre – többet és mást is, mintha egyedül teszi ezt, vagy csak szervilis, elfogult nézőkkel. Ez a fajta elzárkózás hamar és könnyen előhozhatja az önhiúságot, az elbizakodottságot, a farkasvakságot, a beszűkülést, az önisméltelést, és ezek társait – vannak jó néhányan.

És ha már itt tartunk, akkor hadd írjam le ezt is: egészen szép fejlődéstörténetek is végbemennek egyes előadásoknál az országos találkozó különböző lépcsőinél, a felmenő rendszerben, és ezeknek bizony gyakran fontos részét képezik a szakmai beszélgetéseken elhangzó visszajelzések.

Akkor és ott, Vasváron, a színjátszás városában még nem tudhattuk, de utólag már igen: erről a találkozóról három csoport kapott meghívást az országos fesztiválra. És mindegyik előadás ott is a legjobbak közé tartozott.

KL

Közép-magyarországi Regionális Találkozó

Balassagyarmat, Mikszáth Művelődési Központ, 2013. május 11.

Sokadik alkalommal házigazdája megyei és regionális gyermekszínjátszó rendezvénynek a balassagyarmati művelődési központ, és azok, akikből az intézmény áll: annak rendre kitűnő munkát végző kollégái. (Többek között erről is ír lapunk 9-10. oldalán Szakall Judit a Nógrád megyei találkozó kapcsán.)

Az ismert kollégák mellett jelen volt a regionális bemutatón Nemzeti Művelődési Intézet munkatársa is. Nagy kérdés, hogy minek. A rendezvényt nem ők szervezték, nem az övék az intézmény (persze ezen bármi lehet „segíteni”, ezt láttuk az iskolák esetében is). Akkor egy illusztris személy, aki megtekintti a rendezvényt? Kinek számítana eggyel több hivatalnok? A gyerekeken és a csoportvezetőkön biztos nem tör ki a

heves érdeklődés. Vagy ellenőrzi a rendezvényt? Azon mit is kéne? Ha egyiket sem teszi, akkor mégis mit?...

Mindenki tudja az igazi, vagyis a gyarmati házigazdáinkról, aki a színjátszás hazai eseményei iránt érdeklődik, vagy érdeklődött az utóbbi évtizedekben, hogy nem a gyermekszínház az intézmény fő tevékenysége (csak éppen örömmel vállalt, fontos feladatuk), hanem a felnőtt amatőr színjátszás, és azon belül is a kamaraműfajok. Régebben az „irodalmi színpadok” megjelölés szolgált annak a lefedésére, ami ide sorolható vagy sorolandó. Maga a kifejezés soha nem volt pontos, és ráadásul kompromittálódott, mert a XX. század második felében évtizeden keresztül államilag preferált volt: akkor ezt szerették, csak és kizárólag ezt, fentől – minden másnál jobban. Csak nem bírom kiverni a fejemből a gondolatot, hogy vajon a ma preferáltjainak (mint például az álmitoszokra épülő, magyarkodósch rockoperáknak, és egyéb zenés félpalyback-játékoknak, zászlóval, lóval stb.) is valami ilyesmi lesz majd a sorsa? Lehet, hogy újabb átkeresztelések, fedőnevek jönnek majd, vagy csak működésbe lép valamiféle történelmi süllyesztő?

Attól függetlenül, hogy a felnőttek irodalmi színpadi műsorainak mi volt vagy mi az aktuális sorsa, a gyermekek színjátékában mindig is ott volt a szerkesztett játék, főként a lírai alpanyagúak (vagyis a versekből, zenéből és színpadi képekből építkezők). Nos, remek szerkesztett játékot a közép-magyarországi bemutatón is láthattunk: a tatabányai Körösisek játszották – végig nagy kedvvel – és lendülettel a *Szösszenetek* című, ismert gyerekversekből álló műsorukat. Jóval később, az országos fesztiválon is visszatérő kérdés volt ezen előadás kapcsán: miként tudja a pedagógus elérni, hogy a gyerekek nemcsak a létrehozás folyamatában, hanem attól jelentősen eltávolodva, az előadások során is nagy kedvvel vannak benne a közös munkában, sokadszor is látható örömmel mondják ugyanazokat a szövegeket. Kulcsár Nórának ezt sikerült elérnie a 2. osztályosaival.

Balassagyarmaton a színpad mindig is hiányzott az épületből. Van egy olyan tér, ami jelzése ennek – valóban csak jelzés, aki azt teljes értékű színházi térnek mondja, az lehet, hogy más ügyekben sem mond igazat. A színházi helyzet fokozódik: a nézőtér nem emelkedik, vagyis minden adott ahhoz, hogy minél nehezebben jusson el az üzenet a kedves nézőhöz, hogy véletlenül se legyen könnyű hatásosan játszani. Persze kérdés lehet, hogy melyik gyermekszínházi csoport dolgozik otthon jobb színházi terekben, és válasz is van: gyermekszínház feltehetőleg nem, fizetős gyerekszínházi stúdiók esetleg igen. Mindezzel együtt: ha nem is az összes előadásra, de általában igaz, többnyire még ezzel a térrel is jobban jártunk, mintha 12 méteres színpadnyílású nagyszínházi térbe kerültek volna a résztvevők...

A gyarmati regionális találkozót résztvevőinek száma jóval kevesebb volt ahhoz képest, ahány csoportnak itt lett volna fellépése: többen mentek át másik hétvégére és másik helyszínre (kivételesen a budapesti találkozót választották a csoportok – erről Tóth Zsuzsanna is beszámolt a 20-21. oldalon). Oka részben szervezési volt: a lehetséges programütközések természetesen érintik a színjátszó csoportokat is, miért pont őket ne. Magánvélemény, nem támasztja alá vizsgálat, mérés: úgy vélem, hogy mindenhol ugyanazok a gyerekek vannak. Ők járnak színjátszóra, ők mennek sportolni, és ők vannak ott a tanulmányi versenyeken is. Természetes, komoly feladat megoldani, hogy ott lehessenek egy felmenő rendszerű találkozót mindegyik fázisában. A másik ok pedig az lehet, hogy ha a budapesti helyszín közelebb van, akkor kevesebb az utazási költség – ez napjainkra gyakran mindent felülíró tényezővé vált.

Korrekt, jó érzéssel nézhető játékokat láthattunk ezen a napon. Nagyon rosszat nem. A másik véglet (tudjuk, maximalista elvárás, de ez van) tartozót, vagyis nagyon jót, relatív előadást egyet sem. Vannak ilyen évek. Azt, hogy éppen ránk törjön, vagy mikor törjön ránk a zsenialitás, nem lehet megrendelni.

A „nem leszünk gyarmat” rissz-rossz politikai jelszó lett az utóbbi időkben. De ezzel együtt vagy ettől függetlenül is: gyarmatiak szívesen lennének, mert csoporttagnak és/vagy vezetőnek lenni sokkal könnyebb ott, ahol így, é. ilyen szeretettel, műgonddal kezelik a színjátszást.

Befejezésül hasonlót kell írunk, mint amit a vasvári rendezvény kapcsán: a balassagyarmati regionális napján nyilván még nem tudhattuk, de utólag már igen: erről a találkozóról három csoport kapott meghívást az országos fesztiválra. És volt olyan előadás, amely ott is a legjobbak közé tartozott...

KL

Kelet-magyarországi Regionális Találkozó

Debreceni Művelődési Központ Csapókert Közösségi Háza, 2013. május 12.

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy országos gyermekművészeti Találkozó. A Találkozó már huszonegyedik évében járt, mikor az öt fenntartók úgy határoztak, nem foglalkoznak vele többé, álljon meg a saját lábán, ha tud, vagy pusztuljon, ha pusztulnia kell. Csupán csekély alamizsnát nyomtak a markába. A Találkozó nem adta fel, küzdött, kereste a lehetőségeit, és rátalált egy nagylelkű szponzorra, Paks városára, aki

vállalta, hogy kibontakozásának terhein segít, így bár regionális terveit fel kellett adnia, de az országos fesztivált megvalósíthatta. A Találkozó a viszontagságok ellenére életben maradt. Naivan, mert bizakodóan tekintett a következő, a huszonkettedik esztendő elébe. Újabb forrásokat keresett fel, meghallgatta és megfogadta a forrásteremtőket közelebről ismerők tanácsait, de csalódnia kellett. Most is akadt tervei között olyan, melyhez sokáig úgy tűnt, hogy egyáltalán nem sikerül majd megteremteni a feltételeket. Ekkor jött valaki, egyike azoknak, akik rendeltetés szerint éppen tőle kapnának lehetőséget a kibontakozásra, és energiáit, értékeit nem sajnálva megsegíti. S bár a végső nagy tervének megvalósítására is szűkösen teremtődött meg a forrás ígérete, mégis megvalósította. S most újra reménykedik benne (naivan, persze), hogy nem lesz többé ilyen szűk, küzdelmes esztendő.

Debrecen, május 12. Debreceni Művelődési Központ Csapókert Közösségi Háza, XXII. Weöres Sándor Országos Gyermekszínjátszó Találkozó. Északkelet-magyarországi regionális bemutató

Támogatás jóformán csak annyi, hogy a művelődési házat ki tudják fizetni, azt is korlátozottan, hiszen el kell hagyni időben, mert a munkatársak túlóradíját már zsebből kell összedobni. Abakusz Színjátszó Kör, Debrecen, akik a megyei találkozón hosszú évek aranyai után idén mindkét előadásukkal ezüst minősítést értek el, s bár bizonyára csalódtak, hogy idén nem sikerült, de nem elfordulnak, hanem egy bensőséges hangulatú, családias légkörű, szenzációs bográcsgulyással megízestett találkozót hoznak össze – jóformán önerőből. Már két nappal előtte készítik a hozzávalókat, szerveznek milliméter pontosan, műsort, bejárást, szakmai beszélgetést, kísérő játékokat szerkesztenek, pucolják a zöldséget, krumplit, hogy minden együtt legyen, hogy a regionálisra érkező csoportok vendéglátásban részesülhessenek. A fő szervező, Nánási Sándor füstszagúan, kötényben fogad bennünket, hiszen ő már reggel óta a kondér mellett áll a hátsó kertben, hogy délre asztalon lehessen az ebéd. Tanítványai fogadják, kísérik, pátyolgatják a csoportokat, intézik a technikát, a színpadbejárást, a konferálást, a kiszolgálást, a játékokat, programokat, táncházat, segítenek, ahol csak tudnak, pedig „csak” gyermek- és diákszínjátszók, „csak” a jelenlévők hálás mosolyát kapják jutalmul. A közönség is érzi a lelkesedést, a szeretetet, és ezt vissza is jelzi, hiszen nézik egymást a gyerekek, szurkolnak, tapsolnak egymás előadásának, reakciójukkal a látottak súlyát, hangulatát, hiányosságait nyomatékosítják, ünnepelnek, jól érzik magukat. Köszönet mindeztért! Példa értékű, de egyben roppant szomorú, hogy így kell történnie – és közben újabb bizonyítékát kapjuk annak, hogy néhány „megszállott”, tiszta lelki, meghatározó személyiségű csoportvezető és tanítványai mi mindent képesek elérni egy jó ügy szolgálatában.

És milyen jó lenne, ha a gyermekszínjátszás évről-évre nem „csupán” bő háromszáz csoport, ötszáz pedagógus, ötezer gyermek ügye lenne, nem is beszélve azokról, akik már a forráshiány miatt csak vágyódnak rá, de lehetőségük nincs az országos találkozóhoz való csatlakozásra, vagy ami még rosszabb, már az évközi munkára sem, legfeljebb csak szerelemből, akadályoztatva, vagy már úgy sem...

Egy kis ízelítő a találkozón látottakból

Kisfazekas Színjátszó Csoport (Debrecen), *A fülemüle*: Czipa Anna, dr. Rajnainé Nyiri Gabriella, Nagyné Vékony Ágnes alkotása nyitotta az előadások sorát. A feldolgozás nem hibátlan, de izgalmas pillanatok sorakoztat, mikor a gyerekek saját mondanivalójával, saját élményeik, életük visszatükröződéseivel találkozunk. A színpadkép, a hatalmas bírói szék, amely folyamatosan a színpadon van, ám nincs sokrétűen kihasználva megköti a játzók lehetőségeit. A furulya-kar, a népies ruhába bújtatott gyerekek mint a falu két tábora, kétfelől, erőteljesen lerögzítve szintén gátolják a játékot. Látványuk elvonja a figyelmet a két család játszó gyerekek apró gesztusairól, amik igazán fontosak és izgalmasak lennének, hiszen a család gyerekei között kapcsolat bontakozik ki, alakul a szemünk előtt. Ez lenne a legfontosabb játék, ez mutatja meg a csoport és a velük dolgozó pedagógusok problémaérzékenységét. Bátrabban kell nyúlniuk ezekhez a témákhoz, dobni az eredeti történetet, és erről, az emberi, gyermeki kapcsolatrendszeréről játszani, hiszen már csírájában is látszik, ezt értik, ez érdekli őket, ezt valóban élni is tudnak. Van mondanivalójuk, nem szájarágósan, nem túlbeszélve, hanem apró gesztusokkal, mozzanatokkal, tekintetváltásokkal mesélnek igazán komoly dolgokat.

A Pegazus csikók (Miskolc) *Kőműves Kelemen-je* és a Pegazus *Rómeó és Júlia?* című előadása Valaskáné Nagy Andrea irányításával két szívbemarkoló, a csoportot is mélyen érintő történet. A balladafeldolgozás ritmusjátékon alapuló, remek hangulatot keltő indítása, a napi szertartásokat, ezzel együtt a családok már-már kilátástalan helyzetét, viszonyrendszerét remekül érzékelteti, hangulatával feszültséget kelt, szorongató, csikorgó világot épít. A feloldás, a reménysugár egy koldusasszony képében érkezik történetükben, aki a nagy lehetőséget, a Déva várának építtetéséről szóló hirdetményt hozza. Elindulunk reménykedve, megtelve bizakodással: ismét ritmusjátékkal érzékeltetik az utazás izgalommal teli hangulatát. De ismét rosszra fordulnak a dolgok. A színpadon használt rengeteg székkel épülő vár folyton összedől, miközben az asszonyok

otthon tervezgetve várják haza férjeiket, fiaikat. S megint megjelenik a koldus-javasasszony, aki a véget jövendőli meg. Történetükben Kelemen feleségének vesztét a makacs hitetlensége okozza, amely a jóslat ellenére a férfiak után indítja, egyenest a végzet felé. Mindig nagy feladat a halál, főként valaki feláldozásának megjelenítése, ezzel ez az előadás is adós maradt kissé. És adós maradt a ballada egyik fő gondolatának tolmácsolásával, a szerető apa és férj, a siker érdekében feláldozza, elveszíti teljes családját, feleségét majd gyermekét, s ezért saját magán kívül nemigen okolhat senkit. A Pegazus előadásában ezt a felelősséget igyekeznek levenni róla és a végzetre hárítani, akit a koldus-banya testesít meg. Szükséges-e ez a feloldás? Vagy éppen a reménytelen helyzetben lévő családok sorsának veszélyeire hívná fel a figyelmet, ha a személyes felelősséget, a saját választás felelősségét erősítenék?

A *Rómeó és Júlia* történet egy a kamaszok talajvesztettségét, a „velem nem foglalkozik senki”, az „engem nem szeret senki”, az „így nem lehet élni” kilátástalan, kirekesztett, depresszív létezés, és legfőképpen mindennek a fel nem ismerését és következményeit feszegeti. Egy kamasz színjátszó csoport két főszereplője egymásra talál kétségbeesésében, és a főpróbán valóban mérget isznak, miközben szörnyű helyzetükről, vergődésükből a „csoport” és tanár semmit nem vesz észre. Megrázó történetük valóságos élményen alapul, kijátszva magukból a fájdalmat, a tehetetlenséget. Talán megúszósnak(?), szájbarágósnak(?) tűnik épp a Rómeó és Júlia történet mögé bújtatni mindezt ahelyett, hogy valóban kijátszanánk, de az előbb említett személyes érintettség, a saját családban átélt tragédia szükségessé teszi ezt a kapaszkodót. Ez az előadás is remekül példázza, milyen fontos mozzanatokról, milyen fontos problémákról lehet a művészetben keresztül értékesen, mélyen gondolkodni, kikiabálni a világ felé, kérdő- és felkiáltójeleket kitenni, avagy megoldásokat keresni. Fontos, hogy legyen, ahol megmutathatják, fontos, hogy legyen, aki meghallgatja...

Lenszirom (Nyírbátor), *Mese az éjjeli pávaszemről*: Vona Éva rendezésében ismét egy izgalmas formát láthattunk. A színpadon elhelyezett „zenekart” a csoport nagyobb tagjai alkotják, ők irányítják aláfestéseikkel az előadást, viszik tovább a jeleneteket, megteremtik a légkört, a helyszíneket, kézben tartják a ritmust. Az itt megjelenő hatalmas asztalok nem használtak a formának, elvonják a tér nagy részét, a figyelem rájuk, és nem a játzókra irányul. Szerencsésebb lett volna a rengeteg kellék ellenére a színpad oldalánál mindezt egy nagy lepelre kipakolni és oda ültetni a zenekart. A kisebbek jelenítik meg a kettős mesét. A gond épp a kettősséggel van, mikor már kezdünk elmélyedni az első történetben, akkor hirtelen kurta-furcsán vége szakad, és egy egészen másba kezdünk. Ez a játék az igazán izgalmas, láthatóan a csoportnak is. Itt jelenik meg a rendezőtől és a csoporttól megszokott mozgásos, finom mozzanatokra, gesztusokra, erőteljes kapcsolatábrázolásra épülő színpadi nyelv. Jól példázza ez az előadás azt, hogy a rendező és a csoport szabadsága eldönteni, hogy egy leírt meséből mennyit dolgoz fel, jelenít meg a színpadon, mi az, amivel kapcsolatban valóban van mondanivalója, amit valóban a magáénak érez. Ez átjön, ez tud élővé válni a gyerekek játékában.

Kincskeresők (Hajdúdorog), *Élet-játék*: Benczéné Mátyási Katalin nyolcadikosainak műsora bevallottan a búcsú az iskolától is, és ez érződik a szerkesztésben, az elmúlt generációk zenéiből válogatott betétdalokon. Az etüdökből építkező előadás a gyerekek-felnőttek, a fiúk-lányok viszonyrendszerét feszegetné, de csak a felületen marad. Nem ásnak a problémák mélyére, csak felvetik azokat, és már tovább is lépnek.

Alföld Gyermekszínpad (Debrecen), *Kisember*: Várhidi Attila csoportja ismét igen pontos, patikamérlegesen kiegyensúlyozott jelenetekre épülő játéka nem nélkülözi a festett paravánt, ami a várost idézi, és a hatalmas létrát. És ez a létra itt és most tényleg hatalmas, a rajta játzó gyerek zseniális ügyességgel használja ki a létra adta lehetőségeket, játékában a szereplő életének minden fájdalma, minden viszontagsága benn van. Az egyszerű történetet pontosan, lehangoló magabiztossággal és lendülettel játszó gyerekek egyetlen poént sem hagynak kijátszatlanul. Láthatóan nagyon értik, tudják ezt a színpadi nyelvet. Sallangok nélkül, ütősen.

Bolyai 2. a osztály (Debrecen), *A-ZS, avagy Ablakzsiráf zenés élő lexikon*: Bessenyei Zoltán előadása a szervező külön meghívására érkezett a találkozóra, hogy kísérletinek mondott színpadi munkáját minél szélesebb körben megmutathassa. Azonban a kísérleti színpadi forma nem más, mint az asszociációkra építő improvizáció. Minden csoportvezető eszköztárának alapeleme, amellyel a gyerekekből építkező, a csoportnak egy adott történethez, irodalmi alaphoz, a gyerekeket foglalkoztató gondolathoz, vagy nevelési feladathoz való saját viszonyának, saját mondanivalójának felkutatására használt munkaforma. Rendszerint az alkotó folyamat első részét, akár 70-80%-át teszi ki. Ezután jön az igazi rendezői munka, a színpadra alkalmazás. Enélkül érdekes játék ugyan, de nem több, amit a színpadon látunk, egy részben megkötött improvizáció-folyam, de semmiképpen sem kész színpadi alkotás. A megbeszélés nélkül maradt improvizációk, a lendület közben kibukott mondatok így akár veszélyesek is lehetnek, sérüléseket okozhatnak, kielemezetlen kérdéseket hagynak, nem adnak lehetőséget az elmélyülésre, az igazán fontos gondolatok kiemelésére, körüljárására. Az amúgy is érzelmileg, mentálisan labilis, viharos kamaszokban mindez pedagógiailag is problémás, hamis értékrendet tanít, akár káros is lehet főként a játzók számára, hiszen a néző gyerekek a felületes poénokat ugyan vették, de az egészre értetlenséggel reagáltak, és hamar el is engedték a látottakat. Esztétikailag

azonban a bátornak tűnő fészületlen, kontrollálatlan odamondogatások, vagy tragárságok kifejezetten értékrombolóak.

Sárga rózsza (Sátoraljaújhely), *A fülemile*: Végsőné Fazekas Aranka egészen máshonnan indítja a történetet, mint a Kisfazekas. Lendületes kezdés, hosszan építik a családokat, a viszonyrendszert, nagyon helyesen, fontos, értékes mozzanatokkal, mondatokkal, gondolatokkal. Majd egy huszárvágással a templomba küldik a családokat, míg a két férfi fürdik a fülemüle füttyében. A két fiú két különböző játékmódban nyilvánul meg, az egyikük befelé, másikuk felénk játszik, ez alaposan kilóg a többi közül. A már láthatóan jól összebékült asszonyok és gyerekek (bizonyára meggyőző volt a prédikáció) éppen a verekedésre érnek vissza. Az épp bimbózó békességnek, megértésnek annyi is, mintha a templomban semmi sem történt volna, és peregni kezd a klasszikus történet. A befejezést, a tanulságot a csoport dalban fogalmazza meg. A játékuk ott volt izgalmas, emelkedett, ahol az emberi viszonyokkal törődtek, arról akartak mesélni és csak ürügy volt számukra a fülemile históriája.

Arany Gyermekszínpad (Debrecen), *Másság*: Kis Klára vezetésével az elfogadásról, a meg nem értettségről, a nyelveken, szokásokon túlnyúló, mélyebb gyökerekből kiinduló érzelmi egymásra hangolódásról, a sokféleség csodálatosságáról akarnak beszélni előadásukban. Igen fontos problémát feszegetnek. Az előadás indításában, a probléma felvetésénél olyan színpadi nyelvvel dolgoznak, amelyet láthatóan értenek, biztonsággal, igényesen, tisztán használnak. Behúzott függőnynél, az előszínpadra „szivárog fel” rengeteg gyerek, csomagokkal. Mind másfajta, viszonyok rajzolódnak ki köztük. Várakoznak. Majd egy igazán izgalmas vonatjelenetet látunk, hangokkal, egyszerű mozzanatokkal, félmondatokkal, odavetett szavakkal, pillantásokkal, vagy éppen figyelmen kívül hagyásokkal életek rajzolódnak ki az utazás alatt, és megismerkedünk a történet mozgatójával, egy kamasszal, akiben megfogalmazódik a probléma, az elfogadás, az elfogadottság igénye, miután többekről lepattan. „Befogadnának, ha én is olyan lennék, mint ők? Veszítsem el Ön magam?” De sajnos itt elfogy az ötlet(?), az energia(?), az idő(?), és a folytatás már csupán direkt felmutatása annak, amiről játszani lehetne, kellene. Didaktikussá, gépiessé, érdektelenné, súlytalanná válik az előadás. Végül propaganda mondatokkal zárul, miközben nem bontottuk ki, nem vizsgáltuk meg a valós problémát, nem kerestünk rá megoldási lehetőségeket, nem szembesültünk a megvalósítás nehézségeivel, akadályjaival, csak felmutattak számunkra egy utópisztikus megoldásfélét(?).

Nyírbátori Diákszínpad (Nyírbátor), *Adrien Mole, avagy egy 13 és 3/4 éves srác kínszenvedései*: Márton Ildikó előadásában, melynek alapja egy saját élményű színjátszó tábori munka, a nehezen feldolgozható, alapvetően szövegszínházi alkotás tiszta, szépen felépített és végigvezetett megvalósítását láttuk. Szép példáját mutatták az indokolt, világos szerepkettőzésnek, a figura- és viszonyteremtésnek. Életre keltették Adrien Mole világát, környezetét, bepillantást nyújtottak kamaszságába.

A napot a Kalocsai Attiláné vezette Spiritusz (Köröm) zárta az *Indul a bakterház*-zal, azaz annak a gyerek-színpadon már-már megszokott jelenetével. Jutalomjáték lehet néhány gyereknek a figurateremtés. Itt is a megszokott képlet, a bevált, a filmből leszármazott figurák, néhány kötelező díszletelem, ami rendre akadályozza a játékok kibontakozását, és a szöveg. Korrektül végigcsinálják, amit a szövegekönv enged. Ám az előadásnak nagy kárára van, hogy a gyerekek nem beszélnek azon a szinten, ami ehhez a szövegcentrikus előadáshoz kellene.

Dolmány Mária

Dél-dunántúli Regionális Találkozó

Szekszárd, május 17.

A regionális találkozók sorát Szekszárdon, a Babits Mihály Művelődési Házban rendezett találkozó zárta, (nagyjából egy héttel később, mint a többi bemutató), május 17-én. Tizenöt előadás – ezen kívül vendéglátás, a gyerekeknek játék, koncert, szakmai beszélgetés és csodálatos, csoportokra szabott, egyéni, kézzel készült ajándékalbumok. Címzavakban így foglalható össze ez a maratoni programot hozó pünkösdi előtti péntek.

Igazságtalanok lennénk, ha ennyiben hagynánk, hiszen jóval gondosabb, pazarabb, kalandosabb, színesebb, zűrösebb maratoni nap volt ez. A ház előtt már reggeltől épült a pünkösdi sokadalom kirakodására, vurstlija, az ünnepi készülődés nyüzsgésével, a színes forgatag hangulatát előre vetítve. Ugyanez a nyüzsgő, jó értelemben vett feszültséggel teli sokaság fogadott bennünket az előadóteremben is, ahol a gyermekszínpad készült ünnepelni 15 csoport. Ezt emelte ki az igazán felemelő megnyitó is.

A művelődési ház (ahol valószínűleg utoljára volt a rendezvény, hiszen a remények szerint az elkészülő új Agóra adhat otthont a következő évek találkozóinak) épphogy megemelt színpada a gyerekekhez szabott lép-

tékü. De se függőnye, se technikája – és az, hogy takarás jóformán nincs, nem segíti a csoportvezetők munkáját. A nézőtér ezen a napon kicsinek bizonyult ahhoz, hogy befogadjon minden csoportot, és mivel nem emelkedik, így a harmadik sortól már vajmi keveset lehet látni. Ennek tulajdonítható talán, hogy néhány előadást követően az első sor előtti „dühöngő” telt meg érdeklődő gyerekekkel, míg a széksorok jelentős része üresen maradt. A fellépő csoportok a nézőtér soraiból, vagy esetleg a nagyterem előteréből keveredtek a színpadra, jóformán beállítás nélkül, s már játszottak is.

A program (a fellépő csoportok között a rendezvénynek otthont adó megye három ezüstösével) reggel kilenctől pörgött, ahogy bírtuk szusszal. A bemutatók után a szakmai beszélgetés idejére játék, ének várta a gyerekeket. Ám a házban az élet nem állhat meg egy országos találkozósorozat regionális rendezvénye miatt, így a nagytermet és a szakmaizásra szánt termet is hamarosan el kellett hagynunk. A kapkodás, a csoportok „utára kerülése” nem tett jót a beszélgetésnek, és a szervezők lelkének sem: ők érezték magukat kényelmetlenül, pedig hát tudjuk, nem rajtuk múlik mindez. Örülnünk kell, hogy befogadták a rendezvényt, és addig, ameddig, de rendelkezésünkre bocsátották a helyiségeket. Így a beszélgetés kurtára, furcsára sikeredett, és végül az emeleti teraszon fejeződött be. Tóth Zsuzsannával, zsűritársammal nagyon igyekeztünk, de csak remélni tudom, hogy senkiben nem maradt megválaszolatlan kérdés, hiányérzet.

Mindezt a feszültséget a gyerekek nemigen érezték. A valóban különleges ajándék pedig lehetőséget teremt számukra, hogy örök emléke legyen ennek a napnak, köszönet érte a szervezőknek és támogatóknak.

Az előadások sorát a hazai Garay Napsugár (Szekszárd) kezdte, *Mi így emlékszünk...* című előadásukat a Találkozó fő szervezője, Csizmazia Ferencné, Mónika rendezte. A Lúdas Matyi-feldolgozás a libák szemzőgéből nem nélkülözötte most sem a narancs zoknit. Az igen fiatal, 7-9 éves játékosok gondosan megszerkesztett, sok esetben izgalmas helyzeteket teremtő játéka viszont többször is nélkülözötte a valódi jelenléte, pontosan megmutatva azokat a helyeket az előadásban, amikről érdemes lett volna még játszani. Tökéletes példáját láttuk ismét, hogy ahol csak kiindulásként, alapanyagként használta a csoportvezető a Dirib-darab drámatékáról letölthető László Tibor-forgatókönyvet, ott valóban élő, izgalmas, a gyerekek számára is fontos játékok születtek, ám ahol ezt nem tették meg, ott a jelenléte minősége is a „szépen megcsinálom a tanító néni kedvéért” szintre esett vissza. A csoport fantáziadús, tartalmas játékokra képes, remek figurákat alakító, a színpadon nagyrészt jól beszélő gyerekekkel, az egyszerű, jelzés szintű kellékeket, a mellénycserét mint szerepátadást hétköznapi természetességgel kezelő, minden pillanatban tudatos, egymásra is figyelni tudó közösség.

A Picurkák (Szekszárd) *Esik eső, süt a nap* című szerkesztett játéka valóban ennek a korosztálynak való feladat. Színes esernyőkkel dolgoznak, hol kellékként, hol díszletként, hol „jelmezként” (a csiga háza) pontosan, magabiztosan használva a nem egyszerűen kezelhető eszközt. Olyannyira ügyesek, hogy azt sajnálja az ember, nem engedte el őket, nem terhelte még jobban a csoportvezető, Vadóc Eszter. Olyan könnyednek tűnt minden mozdulatuk, hogy azt éreztette, ennél jóval többet is elbírnának. Persze ezt nézőként nagyon nehéz megítélni. Mindig a csoport vezetőjének van lehetősége érezni, mennyi biztonságot kell adnia a gyerekeknek, mennyire szabad följük tenni a léce, hogy azt meg tudják ugrani. A Picurkáknak ez maradéktalanul sikerült. Nemcsak a kellékekkel, de a versekkel, mondókákkal, dalokkal is jól bánnak. Jöhet egy nagyobb falat a jövő évben.

Bagossy László csapata, a Tinitanoda (Pécs) kiskamaszai *De szeretnék gazdag lenni* című szerkesztett játéka annak remek példája, hogyan lehet ezt a műfajt nagyobbacsáknál is alkalmazni. A versekből, dalokból szerkesztett mondanivalót csodálatos színpadi képekkel tették hangsúlyossá, vagy éppen egészítették ki saját gondolataikkal, érzéseikkel. Lenyűgözően használtak egy hatalmas kör alakú leplet, játszottak a térrel, építkeztek, és nemcsak a színpad síkjában, hanem felfelé is. A hófehér lepel egyik pillanatról vált a nyugalmat sugárzó puha lepelből a félelmet, a szorongást jelképező alakzattá, fává, ahogy épp az asszociációik kívánták.

A Sióagárdi színjátszók *Fájós fogú oroslánja* Menyhei-Kovács Erzsébet rendezése. A díszletként használt fák már-már képzőművészeti alkotások. Kár, hogy a játékban nem használják, így a játékot színesítő eszköz helyett funkcióatlan díszletté válnak. Mindig nehéz a Kerek Erdő lakóinak történeteit színpadra állítani, hiszen a szövegre épülő mesékben alig akad játszható, játékot kívánó helyzet. A kulcs a figurák megtalálása, az egyénekenkénti kidolgozása és a mese étellel való feltöltése lehet. A sióagárdiaknál nem minden figura volt egyformán erős, illetve nem azok a figurák voltak erősek, akikre ebben a mesében a legnagyobb figyelem irányul. Jó néhány helyzetben egy-egy figura saját cselekvése, saját élete alaposan kidolgozott volt, nagy figyelemmel néztük az érdekes mikrotörténeteket. Fontos azonban, hogy a rendező jól bánjon ezekkel az energiákkal, játékokkal, fontos, hogy ezek ne az épp zajló jelenettől vonják el a néző figyelmét, hanem azt

erősítsék, és ezt nem minden esetben sikerült megtartani. De ahol igen, ott valóban emberi pillanatok megjelenítésének tanúi lehettünk.

Csintalan kölykök (Dombóvár) csapatának *A csudatarisznya* című előadása mesejáték: egy furcsa, kurtán véget érő történet. Szalainé Balogh Erika tanítványai szépen dolgoznak együtt. Kár, hogy nem kapnak elég játéklehetőséget. A rendező sem azt nem döntötte el, hogy milyen színpadi nyelven szeretne fogalmazni, sem azt, hogy a díszleteket, kellékeket hogyan használja. Ez a többféle rendszer teszi bizonytalanná a gyerekek színpadi létét is.

Vadóc Eszter és Palla Erika *Egyszer egy királyfi* című történetét játszották a Mazsolák (Szekszárd). A színpadon ünneplőbe öltözött kikiáltó, mesélő, népi játékok, dalok, táncok, furulyázó gyerekek, szép pillanatok. Mindez a csoport és a rendezők sokszínűségét mutatja, a játék mégis erőtlen marad. Talán éppen a pontos szerkesztettség miatt hiányzik belőle az átütő erejű játék, pedig a gyerekekben és a csoportvezetőkben is benne van, látjuk is néhány pillanatban, csak bátran szabadjára kell engedni a játékoságukat.

A Nánai Garabonciások *A mesék meséje, ahogyan mi látjuk* története most is a megszokott színvonalon, a két csoportvezetőtől – Kollárné Kurris Piroska, Orcskai Marianna – már sokszor látott igényességgel jelenik meg a színpadon. A gyerekek gyönyörűen beszélnek, egyben van az egész. Játsszanak. Gyönyörű énekhang a színpadon, egyszerű, világos jelek, térformák, a jó, a szép küzdelme a gépies, elidegenedett világ ellenében. Valódi érzések, indulatok jelennek meg a színpadon. Nem engednek el egy pillanatra sem, húznak magukkal, együtt tudunk menni velük, és együtt nyugodhatunk meg a szépség szükségszerű újjászületésén.

Balogh Borbála és Mucska Melinda igen nagy fába vágta a fejszét, mikor az *Indul a bakterház* egy szelétét gondolták színpadra. Ugyanúgy, mint a *Négyszögletű Kerek Erdőnél*, a szöveg itt is nagyon erős, de nemigen van játszható valódi helyzet. A figurákon van a hangsúly. A Mórággyi Színlelők *Szépreményű Bendegúz*-ban sikerült remek figurákat találni, főként Bendegúz és a Nyanya szerepére. Kettejük játéka elviszi a jeleneteket, az egész csoport azonban csak a végére, az utolsó jelenetre indulna be igazán, abban érzik otthon magukat, ott tudják pontosan, ki miért van ott, mi dolga, mit akar, mit gondol. Ez átjön – kár, hogy előtte ezt csak a két említett figura esetében érezhettük.

Takács Tünde Turbó Csigái (Siófok) ismét felturbózott energiával, lendülettel, játékedvvel ugrottak neki egy itáliai mesének, *Liombruno* történetének. A klasszikus gyermekszínjátszó formanyelvet remekül használó előadást látunk: a mese díszletek nélküli, csupán a szereplők játékára, a csoportalakzatokra épülő térképzést, néhány egyszerű kellék, lepel használatával való helyszínteremtést, illetve figuraalkotást. A gyerekek ritmushangszerekkel festik alá, színezik a jeleneteket. A csoportvezető gitárkísérete remekül tagol, irányít: megszabja a tempót, a váltásokat, egyben támaszt, biztonságérzetet ad a gyerekeknek. A játék minden pillanatában pontosan tudják, hogy mit akarnak és miért, azt is, hogy mindezt miként kívánják a tudomásunkra hozni, és ezt meg is teszik. Nem engednek el minket egy pillanatra sem, nem kalandozhatunk el a színpadon, folyamatosan és pontosan fókuszálják figyelmünket az általuk fontosnak gondolt pillanatokra, személyekre, helyzetekre.

Mákvirágok (Sárszentmihály) *Az árgyelusát!* meséje remek szöveggönyv alapján született. Bozai Éva alkotása nem akar több lenni, mint egy mese. Ezt tisztán, világosan, pontosan teszi. Egyszerű kellékekkel, formákkal, jelzésekkel dolgozik, ötletesen használva a mondanivaló kiemelésére. A történetet a mesélők görgetik előre. A rendező azt a megoldást választotta nagyon helyesen, hogy a mesélő szerepét nem egy gyerekre osztotta, hanem sokan mesélnek, sokan kapnak így szerepet, megszólalási lehetőséget, egy-egy gondolattal mindig előrébb víve a történetet. Játékuk nem nélkülözi a humort és az öniróniát sem.

Vendégszereplő volt a találkozón a „Háromsrácok” (Győr). Németh Ervin *Akarsz-e játszani?* című előadását két fiú és egy lány játssza (a név még abból az időből maradt, amikor három fiú volt). A versösszeállítás a gyerekkor elmúltáról, a gyerekes játékok kinövéséről szól. Azt feszegeti, hogy milyen kettősség, milyen feszültség munkál egy kiskamaszban, mikor a kedvenc játéka a közösség előtt már ciki, miközben belül még vágyik rájuk, titokban még játszik velük. Mind kínlódnak, ugyanattól, de nem tudják, nem merik megbeszélni. Színlelnek, mert azt gondolják, a többiek már felnőttek, és szégyellni való, hogy ők még nem teljesen. Azt éreztem, hogy a versekkel való fogalmazás elidegeníti a témát a gyerekektől, nem vált őszintévé, hiába voltak a saját mondatok, a felkészülési idő alatt nyilvánvalóan végigjátszott rengeteg helyzetet a költői szövegben nem tudott átjönni.

A Tényi János vezette Majsi iskolások *Mindent a vevőért* című jelenete vidám szösszenet arról, hogyan is zajlik a cím megvalósítása, miféle visszasságokat, túlzásokat rejt ez a téma. A kamaszok zavara direkt jót tesz a játéknak. Ám többféle színpadi jelenléteket valósítanak meg, egyikük direkt bohózatként, felénk deklamálva, összekacsintva játszik, míg másikuk komolyan véve saját magát, a maga által megformált figurát és annak minden baját, befelé, realistán. A két játék folyamatosan agyonüti egymást.

KöBö. Csoport (Pécs), *Vélemény*: Szalai Ádám egy elsöre furcsa, de felettébb érdekes módját választotta annak, hogy tanítványai saját gondolataikról, a világhoz való viszonyaikról meséljenek. A gyerekek először saját szavaikkal kezdik elmondani bajukat, mindenki szóhoz jut, majd élő zongorajátékkal elválasztott mesékben kezdenek fogalmazni. Előkerül Piroska, A köleves, Jancsi és Juliska, A farkas és a három kismalac, de egyiket sem fejezzük be, csak belekapunk, egymás szájából kapjuk ki a szavakat, mindenki véleményt akar mondani. Mivel a mesék kommentár nélkül maradnak, nagyon óvatosan kell bánni velük. Az egyes meséknek pontos mondanivalója, tanulsága van, a szereplők beazonosíthatók a társadalom figuráival, fontos tudni, ki kivel, hogy biztosan, jól használhassuk a történeteket, hogy azt mondják, amit mi akarunk általuk közölni.

Még veszélyesebb vállalás a Vörösmarty Diákszínpad (Kápolnásnyék) *A Legyek ura* feldolgozása: dr. Kotonáné Kutai Erika diákjai fegyelmelmeztet, pontosan valósítják meg a játékot, azonban maga a feldolgozás sok helyütt komoly hiányokkal küzd. A regényben igen sok súlyos esemény, hosszú idő, elmérgesedett, kétségbeesett helyzet vezet oda, hogy megtörténjen az első gyilkosság. Onnan aztán, mint a lavina, peregnek az események. Amennyiben ezt a pillanatot nem készítjük elő, úgy csak egy képeskönyv marad, ráadásul, ha mindezt a nyílt színen imitálva tesszük, még csak a súlya sem lesz meg. A nézőt elborzasztja csupán a történet, de nem rendíti meg, igazából nem gondolkodtatja el, vagyis a mű nem valósítja meg rendeltetését.

Az előadások sorát Hodován Péternek a Kincskeresőkkel (Dusnok) színpadra állított, és saját zenei kíséretével segített *A rátóti csikótójtás*-feldolgozása zárta. Egy aprócska tők, felmutatva, a színpad közepén, asszociációs játékok, triplázott mesélő, szórakoztató játék. Majd a dusnokiak főpoénjaként előkerül ennek a mesének a legfontosabb kelléke: a TÖK. Egy valóban óriási, több gyerek által a terem végéből előre görgetett óriástök. Megteremti a játék alapját, a probléma maga ott van előttünk, megkerülhetetlenül. Remek ötlet a pletykás asszonyokkal erősíteni a történés hihetetlen bugyutaságát. A varázslat a végéről hiányzott ezen a helyszínen, hiszen a töknek a végén el kellene tűnni, hogy valódi legyen a meglepődés. A gyerekek élvezték, értették a játékot, a humort komolyan véve fogalmazták meg, így még erőteljesebbek lettek a történet és a szöveg poénjai.

Dolmány Mária

A regionális találkozók szervező munkatársaink, és a rendezvények helyszínei

Csizmazia Ferencné (Dél-dunántúli Regionális Találkozó, Szekszárd)

Gergye Rezső (Észak-dunántúli Regionális Találkozó, Vasvár)

Gila Gabriella (Délkelet-magyarországi Regionális Találkozó, Szeged)

Jakus Julianna (Közép-magyarországi Regionális Találkozó, Balassagyarmat)

Nánási Sándor (Északkelet-magyarországi Regionális Találkozó, Debrecen)

Sallai Ferenc (Budapest)

Az országosról

Országos Gyermekszínijátsszó Fesztivál

Debrecen, 2013. június 7-8.

Hatodik alkalommal Debrecenben. A város most is jelentős összeget szánt az országosra – nagy öröm, és jelentős könnyebbség a mi szervezőinknek. A város pénzt ad a rendezvényhez. A mindenkori (esetenként jelentős) változások ellenére egy sor elemében bejáratottnak mondható az ügymenet. Ha Debrecen vállalta a fesztivált, akkor az lesz. Ettől persze a halálfélelem ül ki időnként az arcokra, de elsősorban nem a rendezvény debreceni része-vállalásai miatt, hanem főként azért, hogy megkapjuk-e, meg tudjuk-e szerezni azt, amit az MDPT-nek kellene hozzátennie. A halálfélelmet említettük már. Enyhébb „tünetek”, amelyek együtt járnak a gyermekszínijátsszó hazai csúcsműhelyének szervezésével: hajszálak csomóban hullása, vagy másoknál az ősz hajszálak rohamos gyarapodása, tökéletes kiszolgáltatottság a hivatalok packázásának és hivatalnokok pillanatnyi hangulatának. És a bevethető fegyverek: sokak kapcsolatrendszerének mozgósítása (van-e még valaki, aki ismer olyant, aki mostanában valakinek számít azoknál, akik éppen a pénzt osztják), úri és úriasszonyi praktikák teljes tárházának bevetése, a rugalmasság már egészségtelen fokozatai, a legteljesebb készenlét a mindenkori átszervezésre – és nem soroljuk tovább, bár lenne mit, „van másik”...